

KØBENHAVNS KOMMUNE

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

3. kontor - Erhverv, Integration og Ligebehandling

21-09-2015

Til Teknik- og Miljøforvaltningen

Sagsnr.

2015-0206105

Dokumentnr.

2015-0206105-1

Hørings svar vedr. TMF's vision "Fællesskab København"

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen takker for at have fået sendt Teknik- og Miljøforvaltningens vision "Fællesskab København" i administrativ høring.

BIF bemærker, at visionen omhandler en række centrale temaer for byen, og påpeger, at det er vigtigt, at der er opmærksomhed på sammenhængen til en række andre centrale politikker i København, som der bør tages højde for i forbindelse med udmøntningen af visionen. Det gælder i særdeleshed:

- Københavns Kommunes erhvervs- og vækstpolitik
- Københavns Kommunes Integrationspolitik 2015-2018
- Projekt "Sammen om Byen"

Med venlig hilsen

Michael Baunsgaard Schreiber
Direktør

**3. kontor - Erhverv,
Integration og
Ligebehandling**

Bernstoffsgade 17, 1. sal
1577 København V

Telefon
2124 5477

Mobil
2124 5477

E-mail
aop@erhverv.kk.dk

EAN nummer
5798009710581

Til Teknik- og Miljøforvaltningen, Kommunal udvikling

Sundheds- og Omsorgsforvaltningens svar til den interne høring af visionen Fællesskab København

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har den 26. august 2015 modtaget visionen Fællesskab København og fremsender hermed forvaltningens høringssvar til visionen.

Visionens tre pejlemærker En levende by, En by med kant og En ansvarlig by harmonerer med sundhedspolitikens vision om, at københavnere i 2025 er blandt de borgere i verden, som har den bedste livskvalitet, og at det skal komme alle københavnere til gode. Samtidigt understøtter det ældrepolitikens fokus på København som en by med plads til alle aldre og aktivt medborgerskab.

Visionen Fællesskab København er meget overordnet og favner forskellige områder, der relaterer sig til bylivet. Det er positivt, at sundhedsfremmende forhold som grøn mobilitet, reduktion af luftforurening, nedbringelse af støjbelastede boligområder og særligt udsatte boligområder, samt tryghed ved ophold i byen for alle aldre, adresseres i visionen. Disse forhold bidrager alle til at øge livskvaliteten og fremme ligheden i sundhed.

Ulighed i sundhed

Det er positivt, at visionen adresserer, at byen ikke skal "knække over" og at københavnere skal tage aktiv del i udviklingen af deres by. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen savner, at der tages højde for, at københavnernes ressourcer er forskellige. Eksempelvis er der en stigende gruppe af ældre, der ønsker at tage aktiv del i bylivet. Samtidigt er der også behov for at understøtte, at mindre ressourcestærke borgere får mulighed for at deltage i udviklingen af byen.

For at visionen kan bidrage til at nedbringe den sociale ulighed i sundhed anbefaler Sundheds- og Omsorgsforvaltningen at rette særlig opmærksomhed på borgere med kort uddannelse og borgere uden for beskæftigelse for at sikre, at de inddrages i byens udvikling.

En levende by

Intentionerne om at skabe en bedre hverdag i byrummet, gøre byen til verdens bedste cykelby og fremme bynatur er positivt, da det medvirker til at skabe et grønt og levende byliv. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen foreslår, at der i forbindelse med implementeringen af visionen arbejdes målrettet med at konkretisere hvordan københavnere får mulighed for at bidrage til at udvikle byen og dermed skabe liv mellem bygninger.

18-09-2015

Sagsnr.
2015-0205778

Dokumentnr.
2015-0205778-1

Sagsbehandler
Helene Bothilde Rønne

**Folkesundhed
København**

Sjællandsgade 40, byg. I,
3. sal
2200 København N

Telefon
3530 3527

E-mail
SC03@suf.kk.dk

EAN nummer
5798009290359

www.kk.dk

En by med kant

Det er positivt, at der lægges op til, at byen skal udvikle og rumme de forandringer, der sker over tid med mulighed for eksperimenterende projekter. I den nye Ældrepolitik for Københavns Kommune *Lev Stærkt – hele livet* er der i reformsporet *Verdens bedste by – Plads til alle aldre* fokus på, at ældre også får mulighed for at deltage i de demokratiske og eksperimenterende processer omkring udviklingen af byen. Derfor opfordrer Sundheds- og Omsorgsforvaltningen til et eksPLICIT fokus på, at ældre også bidrager til byens udvikling ud fra deres ønsker og behov.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen opfordrer derfor Teknik- og Miljøforvaltningen til at skabe gode betingelser for aktivt medborgerskab, så de borgere, der ikke er vant til at deltage i byudviklingen også får mulighed for at eksperimentere og deltage på deres præmisser.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen opfordrer ligeledes til at måle på, hvordan københavnere oplever, at de har mulighed for at påvirke udviklingen af byen, i stedet for at måle på, om byen har kant, da det er et begreb med mange fortolkningsmuligheder.

En ansvarlig by

Det er positivt, at brugen af byen skal ske med ansvarlighed og med god samvittighed for de kommende generationer.

Rygning er forsat den største enkeltstående årsag til tabte leveår for københavnere. I Røgfrit København 2015 arbejder Sundheds- og Omsorgsforvaltningen med at skabe røgfrie rammer for nuværende og kommende generationer. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen opfordrer derfor til at arbejde med at afprøve røgfrie udearealer og dermed gøre det muligt for børn, unge og voksne at deltage i bylivet uden at blive udsat for tobaksrøg.

5. Høring: 'Fællesskab København' (2015-0208295)

Kultur- og Fritidsudvalget skal tage stilling til forslag til høringssvar vedrørende 'Fællesskab København', som Teknik- og Miljøudvalget har sendt i høring.

INDSTILLING OG BESLUTNING

Kultur- og Fritidsforvaltningen indstiller,

1. at Kultur- og Fritidsudvalget godkender denne indstilling som høringssvar på 'Fællesskab København'.

PROBLEMSTILLING

Teknik- og Miljøudvalget besluttede 24. august 2015 at sende 'Fællesskab København' i høring i fagforvaltningerne. 'Fællesskab København' giver retning i Teknik- og Miljøforvaltningens arbejde med byens fysiske rum frem mod år 2025. 'Fællesskab København' erstatter 'Miljømetropolen' og 'Metropol for mennesker'.

Høringssvaret forelægges Kultur- og Fritidsudvalget under henvisning til den tætte kobling, der er til Kultur- og Fritidspolitikken.

LØSNING

Kultur- og Fritidsforvaltningen har en væsentlig rolle i realiseringen af 'Fællesskab København'. Med viden om byens aktivitet, brugere og borgere og med erfaring med inddragelses- og involveringsprocesser kan forvaltningen være et af omdrejningspunkterne for en realisering af visionen.

'Fællesskab København' understøtter på mange områder Kultur- og Fritidspolitikken 2016-2019, der netop har været i høring. Kultur- og Fritidspolitikens vision er, at Københavns Kommune skal være en attraktiv storby med livskvalitet og "kant". København skal satse på det nye og uprøvede, hvor der arbejdes på tværs og tænkes i bedst mulig anvendelse af ressourcer og plads. Borgerne er et aktiv, der er med til at udvikle byen. Ud fra de fem principper om kulturens egenverdi, demokrati, kvalitet, ytringsfrihed og decentralisering udfoldes Københavns kultur- og fritidsliv i byen, i nye faciliteter og i eksperimenterende og midlertidig anvendelse af arealer.

Kultur- og Fritidsforvaltningen støtter derfor 'Fællesskab København' og de tre pejlemærker: en levende by, en by med kant og en ansvarlig by.

En levende by

De indsatsområder, der skal indfri 'Fællesskab København', kan med fordel styrkes. Blandt andet kræver det faciliteter og arealer, hvis københavnere skal bidrage til at gøre byen mere levende (multibaner, kreative værksteder, fleksible byrum til varieret og bredspektret udfoldelse af aktiviteter mv.) Det betyder også, at der - i takt med at der kommer flere københavnere - skal afsættes flere ressourcer. Disse skal anvendes til at udvikle og integrere kultur- og fritidstilbud, der optimerer byens arealanvendelse og forbedrer borgernes hverdag.

Med målsætningen om at gøre byen mere levende gennem mere bynatur er det oplagt at integrere nye rekreative aktiviteter. Bynaturen tager på den måde form af åbne, imødekommende og befolkede byrum. Klimasikringstiltag som regnvandsbassiner bør udnyttes som rekreative anlæg, også til foreningsaktiviteter som eksempelvis fodbold. På den måde understøttes målsætningen om at Københavnerne opholder sig 20 % mere i byens rum.

En by med kant

Med fokus på den fleksible og kreative brug af byen adresseres samtidig den midlertidige anvendelse af byens arealer. Det vurderes at mange af de velfungerende projekter, der er udviklet som midlertidige aktiviteter, ofte kunne gøres permanente i en fremtidig udbygning af et område eller en facilitet. Eksperimenteret med at indføre kreative zoner mv., med en mere lempelig regulering, bør udbredes til områder i hele byen.

Ud over de indsatser der er beskrevet, kan en by med kant styrkes yderligere gennem flere indsatser. Begrebet "kant" udtrykker skel/forskel. København skal skille sig ud fra andre byer med sin egen og helt særlige identitet. En by med kant er en by, der rummer interne forskelle. I borgernes engagement og brug af byen kan der derfor opstå "sammenstød", der kan ses som en positiv udviklingskraft for byen. "Kant" er også at gå til kanten/over kanten. For eksempel ved at skubbe til det etablerede via kunsten og nye kommunale løsninger, der kan give københavnere mulighed for at se hverdagen på en ny måde.

En ansvarlig by

Pejlemærket om den ansvarlige by foreslås udvidet med et indsatsområde, der omhandler ansvaret for at sikre en by med kant. Dette gælder kommunens rolle i den kontinuerlige forhandling, der sker mellem byens borgere og brugere. Det gælder indsatsen for at udfordre borgere og virksomheder i forhold til at skabe nye løsninger i byen.

Københavnernes bidrag

Inspireret af Reykjavik, Paris m.fl. skal København udvikle en digital infrastruktur, der opfordrer til nye initiativer. Eksempelvis gennem digitale platforme, der tester brugeropbaknings- og finansieringspotentialet på forskellige ideer. På den måde hjælpes de initiativer på vej, der har kapacitet og gennemslagskraft og målsætningen indfries om at 70 % af københavnernes oplever god mulighed for at involvere sig lokalt.

Der skal være let adgang til at engagere sig i planlægningen og udførelsen af kultur- og fritidsaktiviteter. Brugerinvolvering gennem blandt andet frivillighed skal have en særlig plads i den københavnske kultur. Copenhagen Volunteers er eksempel på en forening, der arbejder for at styrke frivilligheden i København.

Med selvbetjent åbningstid har Kultur- og Fritidsforvaltningen fokus på dels at få en optimal udnyttelse af faciliteter, dels at sætte borgeren i centrum for den bedst mulige anvendelse. Selvbetjent åbningstid giver borgerne adgang til biblioteker og kulturhuse uden for den normale åbningstid. Med kampagnen "Brug byen - også efter lukketid" sættes der i øjeblikket ekstra fokus på at få 50 procent flere besøg og dermed nå op på at 90.000 borgere er tilmeldt selvbetjent åbningstid.

ØKONOMI

Indstillingen har ingen økonomiske konsekvenser.

VIDERE PROCES

Indstillingen bliver efter endt behandling i Kultur- og Fritidsudvalget sendt til Teknik- og Miljøforvaltningen.

Carsten Haurum

/Mads Kamp Hansen

Til Teknik- og Miljøforvaltningen
Att. Lene Bjerg Kristensen

09-09-2015

Sagsnr.
2015-0209801

Økonomiforvaltningens høringssvar på Fællesskab København

Dokumentnr.
2015-0209801-1

Økonomiforvaltningen har modtaget udkast til Fællesskab København i forvaltningshøring med frist til 21. september 2015.

Sagsbehandler
Marc J Jørgensen

Økonomiforvaltningen har følgende bemærkninger til udkast.

Generelle bemærkninger

Ifølge Styrelsesvedtægtens §12 varetager Økonomiudvalget kommunens overordnede udvikling og sammenfattende planlægning, herunder samordning af kommunens sektorplaner. Endvidere skal Økonomiudvalgets erklæring indhentes om enhver sag, der vedrører kommunens planlægningsopgaver.

Det fremgår af høringsbrevet, at dokumentet vedrører Teknik- og Miljøforvaltningens kompetenceområde. Dette fremgår dog ikke af selve dokumentet. "Fællesskab København" giver i sin nuværende form indtryk af at være en overordnet plan for hele kommunen, hvilket er uhensigtsmæssigt over for borgere, herunder investorer, da kommuneplanforslaget er i offentlig høring med henblik på vedtagelse inden årets udgang. Dokumentet bør derfor referere til kommuneplanen som kommunens overordnede plan.

Økonomiforvaltningen foreslår, at dokumentet ændres, så det tydeligt fremgår, at det er en sektorpolitik. Dokumentet bør ligeledes behandles af Økonomiudvalget forud for Borgerrepræsentationens behandling.

Økonomiforvaltningen bemærker, at dokumentet ikke indeholder nogen økonomiske konsekvensberegninger, hvilket ville være ønskeligt i forbindelse med indstillingen.

Konkrete bemærkninger

- Målet om at højst 15 skoledistrikter har under 20 % almene boliger fraviger forslaget til Kommuneplan 15's mål for så vidt som kommuneplanen fastsætter 20% almene boliger som mål for hele byen. En del distrikter har en højere andel end 20%, hvorfor et mål om max. 15 distrikter med færre end 20% almene boliger vil betyde, at andelen på byniveau bliver højere

Center for Byudvikling

Rådhuset, 3. sal, vær 11
1599 København V

E-mail
marc@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800176

end 20%. Det anbefales derfor, at Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen i fællesskab udarbejder en målsætning, som kan indgå i såvel Fællesskab København som Kommuneplan 15.

- Mål for støjbelastning af boliger reguleres i kommunens støjhandlingsplan. Den gældende løber frem til 2018. Økonomiforvaltningen savner belysning af sammenhængen mellem det foreliggende dokument og den gældende støjhandlingsplan og dennes kommende revision.
- Målet om, at 75% af alle ture i København skal foregå i gang, på cykel eller med kollektiv trafik er hentet fra Klimaplan 2025. Det samme gør sig gældende for målet om, at 50% af ture til arbejde og uddannelse i Københavns Kommune skal ske på cykel. I Kommuneplanforslaget er dette sidste mål specificeret til ”af den kørende trafik” og ikke af alle ture. Der er i øjeblikket, på Borgerrepræsentationens bestilling i forbindelse med vedtagelse af forslaget om KP 15, et tværfagligt arbejde mellem TMF og ØKF i gang, som skal se på trafikmålene i KP 15. Det anbefales derfor, at resultatet af dette arbejde indgår som en fælles målsætning i Fællesskab København og Kommuneplan 15.

Med venlig hilsen

Søren Tegen Pedersen

22-09-2015

Sagsnr.
2015-0204639

Dokumentnr.
2015-0204639-6

BUF hørings svar til TMF

BUF er positiv overfor udkastet til Fællesskab København. Visionen lægger op til at København skal udvikles sammen med byens borgere og brugere, hvilket ligger tæt op af forvaltningens eget pejlemærke 'Praksis ind i beslutningerne'. BUF er som TMF overbevist om, at de rigtige løsninger skabes bedst i et tæt samarbejde med brugere, borgere og byens øvrige aktører.

Fællesskab København er udarbejdet af TMF uden inddragelse af de øvrige forvaltninger. Visionen har til formål at skabe rammerne for byens udvikling på teknik- og miljøområdet, men omhandler i høj grad temaer, som spiller ind i øvrige forvaltningers ressortområder. Det er desuden uklart, hvilken status visionen har i forhold til kommunens øvrige strategiske planlægning - herunder Kommuneplanen og det igangværende arbejde om udarbejdelse af fælles, generelle principper for borgerinvolvering/-engagement i byens udvikling 'Sammen om byen' – med senere udmøntning i fagudvalgene. Det er desuden uklart, i hvilken grad visionen omfatter TMFs byggemyndighed, hvor BUF ser et potentiale i at løse fælles udfordringer kreativt i en tidlig dialog om gode kreative løsninger.

BUF retter også opmærksomheden imod, at visionens pejlemærker og indsatsområder afspejler en række politiske prioriteringer, som ville have været mere hensigtsmæssigt løftet i et fælles forum, hvor der er opnået politisk enighed om pejlemærker, indsatser og mål.

Eksempelvis er målet vedrørende andelen af almene boliger i skoledistrikterne ikke koordineret i forhold til den politisk godkendte enighed omkring principperne for tilpasning af skoledistrikterne. Her er der enighed om at ændringer kun gennemføres hvor det er absolut nødvendigt, og enighed om at hensynet til ønsket om en blandet elevsammensætning, skal indarbejdes i ændringsforslagene. I forhold til skoledistrikter taler vi altså ikke om blandet boligsammensætning, men om en blandet børnesammensætning.

Overordnet ser BUF et stort potentiale i at folde læringsperspektivet mere ud. BUF arbejder gennem undervisning og inddragelsesaktiviteter for, at byens børn allerede tidligt lærer at arbejde med udfordringer, problemstillinger og løsninger om bæredygtige løsninger – også i forbindelse med byudvikling.

Under pejlemærket 'En levende by' lægges f.eks. op til øget kreativitet ift. anvendelsen af den plads, vi har, og at byrummet i højere grad skal indrettes, så det kan bruges til flere formål. Den åbne skole er en naturlig platform for borgerinvolvering og etablering af partnerskaber i og uden for kommunen omkring udvikling og drift af kommunale arealer.

Samtidig betyder Folkeskolereformen, at byens skoler i højere grad end tidligere åbner sig ud mod lokalområdet ved at nedbryde grænserne mellem skolegård og det omkringliggende byrum og give byens borgere adgang til arealerne også efter skoletid. BUF stiller gerne ressourcer og lokationer til rådighed for projekter, der kan føre til en smartere udnyttelse af de eksisterende arealer på tværs af forvaltningerne. Desuden medfører den åbne skole et øget samarbejde mellem skole og omverden omkring læringstilbud indenfor bl.a. kultur, miljø, erhverv og natur.

På baggrund af ovenstående foreslår BUF, at skoler og daginstitutioner i højere grad indtænkes og indgår i visionen som aktive aktører, idet børnene erfaringsmæssigt er stærke kulturbærere og ambassadører. F.eks. kan der udvikles læringsforløb omkring indsatser som byudvikling, arkitektur, design, kreativitet og bæredygtighed, som bl.a. kan bidrage til den fleksible og kreative brug af byen, som visionen efterspørger.

KØBENHAVNS KOMMUNE

Socialforvaltningen

Adm. Direktør

22-09-2015

Sagsnr.

2015-0201003

Dokumentnr.

2015-0201003-1

Høringsvar til Teknik- og Miljøforvaltningens vision Fællesskab København

Socialforvaltningen takker for det tilsendte materiale og muligheden for at blive hørt i forbindelse med udarbejdelsen af Teknik- og Miljøforvaltningens nye vision "Fællesskab København". Socialforvaltningen ønsker at bidrage til visionen med nedenstående høringssvar.

Vision

Socialforvaltningen bifalder visionens ambition om at skabe en levende og dynamisk by, der har kant, og som i højere grad afspejler københavnernes mangfoldighed. Det er positivt, at visionen har fokus på, at København skal være en rummelig by med plads til alle, og at borgerne skal møde hinanden i et levende byrum. Socialforvaltningen håber, at indsatserne under visionen kan medvirke til, at borgere med forskellige baggrunde mødes i byrummet, og at der derigennem opstår nye fællesskaber. Det er især vigtigt for de borgere, der får hjælp og støtte fra Socialforvaltningen, da de har stor gavn af at blive inkluderet i et fællesskab.

Socialforvaltningen finder det endvidere positivt, at Teknik- og Miljøforvaltningen vil inddrage borgerne i udviklingen af områder og faciliteter i byen. Dette er i tråd med Socialudvalgets princip om samskabelse, som forvaltningen arbejder efter. Socialforvaltningen bifalder desuden, at visionen eksplicit fremhæver, at grupper, der normalt ikke blander sig af selv, også skal høres. Forvaltningen vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at det er vigtigt at understøtte udsatte og sårbare borgeres deltagelse, så disse grupper også får mulighed for at få indflydelse.

Pejlemærker

Af afsnittet om pejlemærket "En by med kant" fremgår det, at København skal være en gæstfri by, der er tilpasset hverdagens gøremål. Socialforvaltningen er enig i, at byrummet skal indrettes, så det først og fremmest er tilpasset københavnernes hverdagsliv. Socialforvaltningen vil derfor opfordre til, at byen indrettes, så der også er plads til Socialforvaltningens målgrupper og deres hverdagsliv. Socialt udsatte borgere bruger det offentlige rum på alle tider af døgnet og året, og byrummet bør derfor indrettes, så det også passer til deres levede liv og behov.

Direktionen

Bernstorffsgade 17, 3.
1592 København V.

Telefon

33 17 33 17

Direkte telefon

33 17 32 02

Telefax

33 17 32 04

E-mail

Anette.Laigaard@sof.kk.dk

www.kk.dk

I forlængelse af ovenstående finder Socialforvaltningen det positivt, at visionen indeholder et fokus på bynatur. Grønne arealer kan have betydning for Socialforvaltningens målgrupper, som kan drage megen nytte af grønne åndehuller, hvor de kan trække sig tilbage og søge ro. Forvaltningen vil derfor anbefale, at de grønne arealer også gøres tilgængelige for socialt udsatte grupper. Eksempelvis kan områderne placeres tæt på steder, hvor socialt udsatte bor eller ofte opholder sig. Socialforvaltningen vil desuden opfordre til, at Teknik- og Miljøforvaltningen indtænker den fysiske tilgængelighed i indretningen af såvel byrummet som de grønne arealer, så også borgere med handicap har mulighed for at bruge byens forskellige faciliteter.

I forhold til pejlemærket ”En by med kant” finder Socialforvaltningen det positivt, at visionen indeholder et fokus på at skabe en sammenhængende by med unikke kvarterer, hvor beboerne er forskellige. Pejlemærket måles bl.a. på borgernes mulighed for at involvere sig lokalt, og at flere frivillige deltager i udvikling, pleje og vedligehold af byen. Socialforvaltningen anbefaler, at Teknik- og Miljøforvaltningen er opmærksom på, at også socialt udsatte og sårbare grupper får mulighed for at tage del i lokalområdets udvikling og være frivillige i lokale aktiviteter, som fx byhaver, fester i bydele mv., såfremt de ønsker det, da dette kan være med til at skabe en større inklusion af dem i samfundet.

Socialforvaltningen ser frem til, at visionen træder i kraft og håber, at de forskellige indsatser i visionen vil være med til at skabe en mere rummelig og mangfoldig by, som også favner forvaltningens målgrupper.

Venlig hilsen

Anette Laigaard